

muistio 3.6.2014
VM/vero-osasto

Pienpanimoiden olutveron alennus

Nykyinen lainsäädäntö

Suomessa pienpanimoiden valmisteveroja on alennettu vuodesta 1995 lähtien. Vuonna 1995 alkoholijuomaveron perusveroa alennettiin 20 prosentilla, jos pienpanimon vuosituotanto oli enintään miljoona litraa. Pienpanimoiden veronalennusta laajennettiin vuoden 1996 alusta siten, että yli miljoona, mutta enintään 5,5 miljoonaa litraa olutta tuottaville yrityksille myönnettiin 10 prosentin veronalennus alkoholijuomaveron perusveron määrästä. Enintään miljoona litraa tuottavat panimot saivat edelleen 20 prosentin veronalennuksen. Vuonna 1997 pienpanimoiden alkoholijuomaveron alennusta laajennettiin siten, että enintään 200 000 litraa olutta kalenterivuodessa tuottaville panimoille myönnettiin 30 prosentin alennus perusveron määrästä ja 20 prosentin veron alennukseen oikeutettujen panimoiden tuotantoraja nostettiin kahteen miljoonaan litraan. Tässä yhteydessä säädettiin, että toisen panimon valmistaman oluen pullotusta ei lasketa mukaan tuotantomääriin. Lisäksi panimoiden, joiden tuottaman oluen yhteismäärä oli enintään 10 miljoonaa litraa, sallittiin tekevän yhteistyötä oluen valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinnassa tai oluen pakkaamisessa, markkinoinnissa tai jakelussa.

Viimeisin muutos tuli voimaan maaliskuussa 2004, jolloin alettiin soveltaa nykyisiä veronalennuksia. Alkoholiverolain 9 §:n mukaan jos verovelvollinen esittää luotettavan selvityksen siitä, että olut on tuotettu oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomassa yrityksessä, jonka kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 10 miljoonaa litraa, oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveroa alennetaan 50 prosentilla, siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 200 000 litraa, 30 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 200 000 mutta enintään 3 miljoonaa litraa, 20 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 3 miljoonaa mutta enintään 5,5 miljoonaa litraa ja 10 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 5,5 mutta enintään 10 miljoonaa litraa. Alennus on luonteeltaan kumulatiivinen eli tuotannon kasvaessa kunkin kynnyksen yli ei korkeammalla alennusprosentilla tuotetuista litroista saatuja alennuksia menetä. Alennus kasvaa siten kumulatiivisesti pienpanimon tuotannon kasvaessa. Oluen pakkaamista vähittäismyyntipäällyksiin ei oteta huomioon laskettaessa tuotantomääriä. Pykälässä säädetään erikseen pienpanimoiden välisestä yhteistyöstä seuraavasti: Jos kaksi yritystä tai useampi tällainen yritys harjoittaa keskenään tuotannollista tai toiminnallista yhteistyötä, sen ei katsota merkitsevän, että yritysten välillä on oikeudellinen tai taloudellinen riippuvuussuhde. Tuotannolliseksi ja toiminnalliseksi yhteistyöksi katsotaan oluen valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta sekä oluen pakkaaminen, markkinointi ja jakelu.

Edellytyksenä kuitenkin on, että yritysten kalenterivuoden aikana tuottaman oluen yhteismäärä on enintään 10 miljoonaa litraa.

Vuoden 2004 veronalennuksen jälkeen alkoholiveroa on korotettu viisi kertaa. Näin ollen pienpanimoalennuksen määrä on kasvanut veronkorotusten myötä, sillä samat prosentuaaliset veronalennusmäärät lasketaan korotetuista veromääristä. Esimerkiksi 200 000 litran vuosituotannolla alennuksen euromäärä on kasvanut 0,30 euroa litraa kohden ja 10 milj. litran tuotannolla 0,11 euroa litraa kohden, kun oluen vahvuudeksi oletetaan 4,7 prosenttia.

Hallituksen esityksen (HE 65/1997) mukaan pienpanimoiden veronalennuksen korottamisen tavoitteena oli pienten panimoiden toimintaedellytysten parantaminen ja työpaikkojen mahdollinen lisääminen. Tätä aiemmin todettiin veronalennuksen tavoitteena olevan parantaa pienten panimoiden kilpailukykyä sen vuoksi, että oluen tuottamisen ja jakelun kustannukset muodostuvat tuotettua määrää kohden suhteellisesti korkeammiksi kuin suurissa panimoissa. Veronalennukset pyrittiin myös mitoittamaan näiden kustannusten eroa vastaavaksi.

Unionilainsäädäntö ja muiden EU-jäsenvaltioiden lainsäädäntö

Unionin lainsäädännössä säädetään jäsenmaissa sovellettavien alkoholijuomaverojen rakenteesta ja alkoholin valmisteverojen vähimmäismääristä. Alkoholiverotuksen rakenteesta, verotettavista tuotteista ja niiden määritelmistä säädetään neuvoston direktiivissä 92/83/ETY, jäljempänä *rakennedirektiivi*. Vähimmäisveroista säädetään alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen määrien lähentämisestä annetussa neuvoston direktiivissä 92/84/ETY. Jäsenvaltioiden on kannettava vähintään verotasodirektiivissä säädettyjen vähimmäisverojen suuruisia valmisteveroja, mutta jäsenmaat voivat soveltaa vähimmäisverotasoja korkeampia määriä.

Rakennedirektiivin 4 artiklassa säädetään oluen pienpanimoalennuksesta. Jäsenvaltiot voivat soveltaa pienten riippumattomien panimoiden valmistamaan olueen alennettuja valmisteveromääriä, jotka voidaan eriyttää kyseisten panimoiden vuosituotannon mukaan tietyin rajoituksin. Veronalennus voi kuitenkin koskea vain sellaisia yrityksiä, jotka tuottavat olutta vuodessa enintään 20 miljoonaa litraa. Lisäksi edellytyksenä on, ettei alennettu vero saa olla enempää kuin 50 prosenttia tavanomaista valmisteveroa pienempi. Pienellä riippumattomalla panimolla tarkoitetaan oikeudellisesti ja taloudellisesti muista panimoista riippumatonta, fyysisesti erillään muiden panimoiden tiloista toimivaa panimoa, joka ei harjoita lisenssivalmistusta. Jäsenvaltioiden on myös huolehdittava siitä, että niiden mahdollisesti käyttöön ottamia alennettuja veromääriä sovelletaan yhdenmukaisesti olueen, joka toimitetaan muissa jäsenvaltioissa sijaitsevista pienistä riippumattomista panimoista. Lisäksi niiden on huolehdittava siitä, että mistään toisesta jäsenvaltiosta tulevasta yksittäisestä toimituksesta ei kanneta suurempaa veroa kuin vastaavasta kotimaisesta.

Pienpanimoalennus on käytössä 18 EU-jäsenvaltioissa. Ruotsissa ei ole alennusta. Virossa pienpanimoalennus on 50 prosenttia verosta eli 3,14 euroa hehtolitralta etyylialkoholia, jos vuosituotanto on enintään 300 000 litraa.

Tanskassa alennuksen saavat alle 20 miljoonaa litraa olutta valmistavat yritykset. Alennus on jaettu kolmeen tasoon: enintään 370 000 l, 370 000-2 000 000 l ja 2 000 000-20 000 000 l valmistavat panimot. Alennuksen määrä lasketaan erityisen kaavan avulla ja siihen vaikuttaa vuosituotannon määrä.

Itävallassa alennus määräytyy seuraavasti:

Vuosituotanto	Alennus
< 1 250 000 l	40 %
< 2 500 000 l	30 %
< 3 700 500 l	20 %
< = 5 000 000 l	10 %

Iso-Britanniassa alennus perustuu sekä edellisen vuoden tuotantomäärään, että arvioon kyseisen vuoden tuotantomäärästä. Kumpikaan näistä luvuista ei saa ylittää 6 000 000 litraa. Sekä 500–3 000 000 l tuottavien että 3 000 000–6 000 000 l tuottavien pienpanimoiden alennus lasketaan erityisellä kaavalla niin, että alennus pienenee 50 % kumulatiivisesti tuotantomäärän kasvaessa niin, että yli 3 000 000 l tuottavilla alennukset ovat hyvin niukkaa, alle 10 % panimon koosta riippuen.

Saksassa alennus on neliportainen ja määräytyy seuraavasti:

Vuosituotanto	Alennus
0–500 000 l	44 %
500 000–1 000 000 l	33 %
1 000 000–2 000 000 l	22 %
2 000 000–4 000 000 l	16 %

Pienpanimoalennuksesta puhuttaessa on otettava huomioon myös EU-lainsäädännön valtion tukea koskevat säännökset. Valtiontukitoimenpiteitä koskevan sääntelyn ensisijaisena tavoitteena on ollut sisämarkkinoiden perusvapauksien turvaaminen jäsenvaltioiden kansallisilta toimenpiteiltä, joilla kansallisia yrityksiä suositaan. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä tuki valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

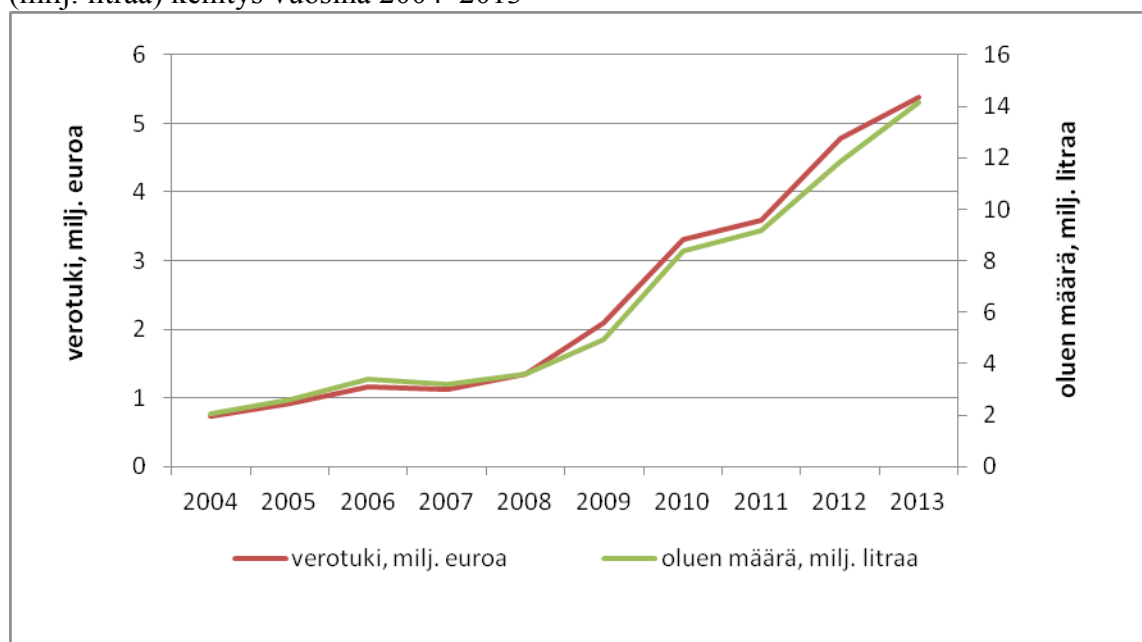
Komissio on todennut, että valmisteverotuksen harmonointi ei tarkoita automaattisesti sitä, ettei näillä aloilla sovellettaisi valtiontukisääntöjä verovapauksiin. Tosiasiassa alennettu valmistevero luo selektiivisen edun tietyille yrityksille.

Nykytilan arviointia

Eurooppalaisessa vertailussa pienpanimoiden verokanta on Suomessa korkea, koska Suomen soveltama varsinainen oluen verokanta on EU-maiden korkein. Toisaalta myös pienpanimoalennusten euromäärät litraa kohden laskettuna ovat eurooppalaisessa vertailussa varsin korkeat. Varsinkin aivan pienimmille pienpanimoille kompensoidaan pitkälti Suomen korkea olutvero. Lisäksi on otettava huomioon, että Suomen olutmarkkinat ovat eurooppalaisessa vertailussa suhteellisen pienet. Erityisesti on huomattava, että muissa korkean olutveron maissa, kuten Iso-Britanniassa, Ruotsissa tai Irlannissa, ei myönnetä alennusta ollenkaan (Ruotsi) tai se on rajoitettu panimoihin, jotka valmistavat alle 2 miljoonaa litraa (Irlanti) tai 6 miljoonaa litraa (Iso-Britannia).

Suomessa pienpanimoiden tuottaman oluen määrä on kasvanut vuodesta 2004, jolloin veron alennus tuli voimaan. Kasvu on ollut nopeaa vuodesta 2008 lähtien.

Kuva 1. Pienpanimo-oluen verotuen määrän (milj. euroa) sekä pienpanimo-oluen määrän (milj. litraa) kehitys vuosina 2004–2013

Pienpanimo-oluen määrän kasvu on viime vuosina selvästi painottunut kolmeen suurimpaan tuotantoportaaseen. Vuonna 2004 pienpanimo-olutta tuotettiin yhteensä 2,1 miljoonaa litraa, josta verotuen määrä oli 0,7 miljoonaa euroa. Vuoteen 2013 mennessä pienpanimoalennukseen oikeutetun oluen tuotantomäärä on noussut noin 14,2 miljoonaan litraan, mikä muodostaa jo noin kolme prosenttia Suomen olutmarkkinoista. Verotuen määrä on nykyisen pienpanimoalennuksen aikana yli seitsenkertaistunut 5,4 miljoonaan euroon.

Valtaosa pienpanimotuotteista myydään anniskeluravintoloissa, joiden kokonaismyynnistä niiden osuus on 0,5 prosenttia. Yli miljoona litraa tuottavia pienpanimoita on tällä hetkellä kaksi.

Pienpanimot ovat pitäneet epäkohtana alennuksen päättymiseen liittyvää verokynnystä. Oikeus pienpanimoalennukseen on vain panimoilla, jotka tuottavat enintään 10 miljoonaa litraa olutta. Panimon tuotannon kasvaessa yli 10 miljoonan litran rajan panimo ei saa enää miltään osin veronalennusta, vaan pienpanimon tuottaman kaiken oluen verorasitus kasvaa kerralla 0,28 euroa litraa kohden.

Verotuen arvioinnissa on toiseksi huomattava, että pienpanimoalennuksen tavoitteena on tuotantokustannusten erojen kompensoiminen pienten ja suurten panimoiden kesken. Alennuksen rajojen ja alennusprosenttien muuttamisen sekä veronkorotusten myötä alennusmäärät ovat euromääräisesti kasvaneet merkittävästi, sillä samat prosentuaaliset veronalennusmäärät lasketaan yhä suuremmista euromääräisistä veromääristä. Nykyisin esimerkiksi 10 miljoonan litran tuotannolla pienpanimon tuottaman oluen keskimääräinen verorasitus on 0,28 euroa litraa kohden kevyempi verrattuna yleisen olutverokannan mukaiseen olueen. Esimerkiksi vuonna 2004 alennus oli vastaavalla tuotannolla 0,17 euroa litraa kohden. Edellä oluen vahvuudeksi oletettiin 4,7 prosenttia. Pienpanimotuotannon ja samalla verotuen kasvettua viimeisen 10 vuoden aikana ei ole enää tiedossa varsinkaan suurimpien

pienpanimoiden osalta, onko tuen määrä oikean suuruinen pienpanimon korkeampien kustannusten kompensointiin. Lisäksi nykyinen verotuen kumulatiivinen laskentatapa johtaa siihen, että verotuen hyöty säilyy panimon tuotannon kasvaessa, vaikka tuotantokustannusten voidaan arvioida litraa kohti alenevan.

Lisäksi pienpanimoalennuksen suunnittelussa jatkossa tulisi ottaa paremmin huomioon alkoholiveropolitiikan tavoitteet, koska pienpanimo-oluen osuus on kasvanut jo kolmeen prosenttiin olutmarkkinoista. Tämä tarkoittaa toisaalta alkoholiverotuottojen turvaamista ja toisaalta sitä, ettei veropolitiikan tulisi johtaa alkoholin kulutuksen kasvamiseen. Mahdollisten muutosten myötä pienpanimoiden verotukea ei siten tulisi ainakaan kasvattaa.

Nykyisin pienpanimot harjoittavat yhteistyötä sekä muiden pienpanimoiden että suurten panimoiden kanssa. Taloudellinen ja oikeudellinen riippumattomuus on rakennedirektiivissä asetettu pienpanimoalennuksen ehdottomiksi edellytyksiksi, mutta niitä ei ole tarkemmin määritetty. Tarkennusta on toivottu siihen, minkälainen yhteistoiminta aiheuttaa pienpanimon ja ison panimon välillä taloudellisen tai oikeudellisen riippuvuussuhteen, jonka seurauksena pienpanimon veroetua koskevat edellytykset eivät täyty.

Koska panimoiden yritys rakenne, omistusjärjestelyt, yhteistyösopimukset ja muut seikat vaihtelevat tapauskohtaisesti, on katsottu, ettei ole tarkoituksenmukaista laissa yleisellä tasolla tarkemmin määritellä sitä, mitä taloudellinen tai oikeudellinen riippuvuussuhde tarkoittaa. Arviointia on hyvä suorittaa edelleen tapauskohtaisena kokonaisharkintana. Toiseksi koska riippumattomuuden määrittely perustuu EU-lainsäädäntöön, viime kädessä Euroopan unionin tuomioistuin linjaa rakennedirektiivissä tarkoitetun riippumattomuuden sisällön, eikä kansallinen määrittely lain tasolla ole tarkoituksenmukaista.

On esitetty, että pienpanimolle sallitun vuosituotantomäärän nostaminen helpottaisi panimon kasvumahdollisuuksia. Erityisesti on vaadittu 10 miljoonan litran ylärajan korottamista, jotta kasvu voisi tapahtua rakennedirektiivin sallimaan 20 miljoonaan litraan pienpanimoalennusta menettämättä. Lisäksi on ehdotettu, että suurimman alennuksen vuosituotantorajaa kaikkein pienimpien panimoiden kasvun tukemiseksi nostettaisiin 200 000 litrasta 500 000 litraan.

Verokynnyksen lieventäminen olisi käytännössä mahdollista, koska rakennedirektiivi sallii alennuksen rajan kasvattamisen 20 miljoonaan litraan. Toisaalta tämän suuruinen oluen tuotanto merkitsee jo viittä prosenttia Suomen olutmarkkinoista. Voidaan kyseenalaistaa sekin, onko yli 10 miljoonaa litraa vuodessa tuottava panimo enää Suomen markkinoilla pienpanimo ja onko ylärajan nosto linjassa Suomen korkean olutverotuksen tavoitteiden kanssa.

Yhtenä epäkohtana on pidetty verotuen hallinnointia yrityksissä. Nykyinen Suomen veronalennusmalli on kumulatiivinen, jossa pienpanimo säilyttää tuotantonsa kasvaessa aiemat, korkeammat veronalennukset. Kumulatiivinen veronalennusmalli edellyttää tuotannon seuranta, jotta jokaiselle oluterälle voidaan määrittää alennusprosentti eli tiedetään, millaisella alennusprosentilla verot kannetaan. Pienpanimon on näin ollen ilmoitettava oluen vastaanottajalle kyseisen oluterän veronalennusprosentti, kun tuote luovutetaan eteenpäin verottomasti. Pienpanimot ovat tuoneet esiin, että heille on hallinnollisesti työlästä määrittää oluen veronalennusprosentti tuotannon aikana, minkä vuoksi he ehdottavat, että veronalennusprosentti määräytyisi sen ajankohdan mukaan, jona olut luovutetaan eteenpäin valmistuspaikalta.

Rakennedirektiivin mukaan pienpanimoihin voidaan soveltaa alennettuja valmisteveron määriä, jotka voidaan eriyttää kyseisten panimoiden vuosituotannon mukaan. Rakennedirektiivin lähtökohtana on, että pienpanimoiden veronalennus määräytyy vuosituotannon mukaan eikä direktiivissä mainita muunlaista määräytymisperustetta. Esimerkiksi Suomen mallin mukaista kumulatiivista alennusta ei ole mainittu rakennedirektiivissä ja siksi sen sallittavuus on epäselvä. Nykyisen veronalennusmallin tekee hallinnollisesti työlääksi sen kumulatiivisuus, minkä vuoksi ratkaisuna olisi siirtyminen rakennedirektiivin mukaiseen kokonaisvuosituotannon mukaan muuttuvaan alennukseen. Rakennedirektiivin mukainen veronalennus olisi myös paras vaihtoehto valtiontukisäännösten noudattamiseksi.

Ehdotukset

Nykyisessä valtiontalouden tilanteessa valtiovarainministeriö pitää lähtökohtana, että pienpanimoiden verotuki ei saisi kasvaa lähivuosina. Verotuki on kasvanut viimeisen 10 vuoden aikana seitsenkertaiseksi.

Pienpanimoiden verotuen tavoitteena olisi edelleen parantaa pienten panimoiden kilpailukykyä sen vuoksi, että oluen tuottamisen ja jakelun kustannukset muodostuvat tuotettua määrää kohden suhteellisesti korkeammiksi pienissä kuin suurissa panimoissa. Erityisesti pienimmissä panimoissa oluen tuotanto vaatii enemmän työvoimaa. Tästä syystä veronalennuksella tavoitellaan myös työpaikkojen lisääntymistä.

Veronalennukseen oikeuttavan vuosituotantomäärän nostaminen helpottaisi panimon kasvumahdollisuuksia. Erityisesti 50 prosentin alennuksen vuosituotantorajan, joka koskettaa kaikkein pienimpiä panimoita, kasvattaminen 200 000 litrasta 500 000 litraan, tukisi verotuen tavoitteita. Toisaalta 10 miljoonan ylärajan nosto helpottaisi suuren pienpanimon kasvua, jotta kynnys siirtyä pois pienpanimoalennuksen piiristä ei olisi yhtä korkea kuin nykyisin. Pienpanimo ei ole oikeutettu veronalennukseen miltyään osin silloin, kun vuosituotannon yläraja ylitetään. Jotta verotuen kokonaismäärä ei kasvaisi, panimon tuotannon kasvu yli 10 miljoonan litran voitaisiin sallia verotukea menettämättä siten, että ylityksen osalta ei kuitenkaan tulisi maksaa lisää tukea. Toisaalta tulee ottaa huomioon, että jos nykyistä useampi pienpanimo Suomessa saavuttaisi tulevaisuudessa 10 miljoonan litran tuotannon, kasvaisi verotuen määrä merkittävästi. Nykyisellä mallilla 10 miljoonaa litraa tuottava panimo saa verotukea yhtä paljon kuin 19 kappaletta 200 000 litraa tuottavaa pienpanimoa.

Valtiovarainministeriö ehdottaa, että siirryttäisiin nykyisestä kumulatiivisesta mallista pienpanimon vuosituotannon mukaisesti muuttuvaan veronalennukseen. Tämä vähentäisi yritysten hallinnollista taakkaa ja olisi rakennedirektiivin mukainen tukimalli. Vuosituotantoon sidotussa mallissa on mahdollista asettaa veronalennusprosentit siten, että pienpanimoiden saama verotuki pysytettäisiin lähes nykyisellään. Mallissa on mahdollista myös muuttaa verotuen rajoja sekä nostaa nykyistä ylärajaa.

Pienpanimoalennuksella vaikutetaan lähinnä siihen, miten oluen myynti jakautuu pienten ja suurten panimoiden kesken. Tämä on perusteltua siksi, että pienpanimoalennuksen muutoksen vaikutus Suomessa myydyin oluen keskihintaan ja siten oluen kokonaiskulutukseen olisi nykyisillä tuotantomäärillä marginaalista. Siten pienpanimoalennuksen muutoksen seurauksena mahdollisesti kasvava pienpanimotuotanto korvaisi yleisen verokannan mukaan verotettua oluen tuotantoa. Pienpanimo-oluen määrän lisääntyminen ei siten lisäisi alkoholiveron tuottoa, vaan kasvattaisi verotuen määrää.

Vaikka verotuen kokonaismäärää ei kasvatettaisi, on mahdollista, että tuki kasvaisi nykyisestä, jos markkinoille ilmaantuisi useita uusia pienpanimoita tai nykyiset pienpanimot kasvattaisivat toimintaansa merkittävästi. On myös huomattava, että veronalennus tulee myöntää myös Suomeen tuoduille muissa maissa valmistetuille pienpanimo-oluille. Verotuen laajentaminen esimerkiksi tuotannon ylärajaa nostamalla saattaisi lisätä ulkomaisten pienpanimo-oluiden tuontia.

Pienten ja suurten panimoiden tuottaman oluen erilainen verokohtelu asettaa toimijat erilaiseen asemaan, mikä tulee ottaa huomioon vaihtoehtoja valittaessa.

Seuraavassa tarkastellaan kahta vaihtoehtoa, joissa niin mallin rakennetta, alennusprosentteja kuin tuotantorajojakin muutettaisiin.

Muutosehdotus 1: neljä porrasta

Oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveroa alennetaan:

- 1) 50 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 500 000 litraa;
- 2) 40 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 500 000 mutta enintään 2 000 000 litraa;
- 3) 30 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 2 000 000 mutta enintään 4 000 000 litraa;
- 4) 20 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 4 000 000 mutta enintään 10 000 000 litraa.

Lisäksi pienpanimoksi määriteltäisiin panimo, jonka vuosituotanto olisi korkeintaan 15 miljoonaa litraa.

Staattisesti arvioiden muutoksen vaikutus verotuen kokonaismäärään olisi melko vähäinen, sillä vuotuinen pienpanimoiden verotuki kasvaisi noin 370 000 eurolla (noin 7 % kasvu). Toimijoiden tuottaman oluen määrän mahdollisesti kasvaessa kasvaisi myös verotuen määrä. Esimerkiksi tilanteessa, jossa kunkin toimijan tuottaman oluen määrä kasvaisi 10 %, kasvaisi verotuen määrä noin 5 %, mikä tarkoittaisi noin 270 000 euron lisätukea verrattuna tuen määrään nykymallissa vastaavasti kasvaneilla litramäärillä.

Muutosehdotuksessa 1 pienpanimoilla olisi neljä eriytettyä, ei-kumulatiivista, alennusportasta. Nykymalliin verrattuna mahdollisten alennusprosenttien määrä säilyisi ennallaan, mutta luokkien rajat ja alennusprosentit muuttuisivat. Ei-kumulatiiviseen malliin liittyy aina verokynnyksiä eli tilanteita, jossa kunkin alennusprosentin tuotantorajan ylittämiseen liittyy kaiken tuotetun oluen verorasituksen hyppäyksenomainen kasvu. Tässä mallissa tämä verokynnys olisi kaikilla portailla sama, ja pienpanimon ylittäessä tuotantorajan kasvaisi vero aina 0,15 euroa litraa kohden. Verrattuna muutosehdotukseen 2 olisi neljän portaan mallissa verokynnyksiä yksi enemmän, mutta jokainen kynnys olisi samansuuruinen ja puolet pienempi kuin nykymallin ongelmallisena nähty kynnys, 0,28 euroa litralta.

Muutos hyödyttäisi ja kannustaisi erityisesti pienimpiä pienpanimoita, joiden alennus säilyisi 50 prosentissa nykyisen 200 000 litran sijaan aina 500 000 litraan saakka. Enemmistö tällä hetkellä toimivista pienpanimoista (27 kpl) on tähän suurimpaan alennukseen oikeutettuja panimoita, joiden taloudelliset toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet paranisivat uudistuksen ansiosta. Verotuki pienimmille pienpanimoille kasvaisi yhteensä noin 180 000 eurolla ja tuen kasvu kohdistuisi tällä hetkellä 200 000–500 000 litraa tuottaviin panimoihin, mutta tätä pienempien panimoiden kasvaessa myös niihin. Verrattuna tämän hetkiseen tilanteeseen esimerkiksi 400 000 litraa tuottavan pienpanimon maksama vero pienenesi 15 senttiä litraa kohden.

Yli 500 000 litraa mutta enintään 2 miljoonaa litraa olutta tuottavien yritysten veronalennus olisi 40 % suoritettavan alkoholijuomaveron perusveron määrästä. Myös näiden yritysten toimintaedellytykset paranisivat, sillä vero pienenesi keskimäärin 0,10 euroa tuotettua litraa kohden. Verotuki tälle alennusprosentille kuuluville panimoille kasvaisi, ja esimerkiksi miljoonaa litraa tuottaman yrityksen verotuki kasvaisi noin 90 000 eurolla, kun tuotetun oluen vahvuudeksi oletetaan 4,7 %. Tällä hetkellä kyseiseen portaaseen ei kuitenkaan kuulu kuin yksi panimo. Toisaalta, tämä panimo on hyvin lähellä 2 miljoonan litran ylära-

jaa, mutta vastaavasti muutama panimo taas lähentelee portaan alarajan, 500 000 litran, ylittämistä.

Yli 2 miljoonaa mutta enintään 4 miljoonaa litraa olutta tuottavien yritysten veronalennus olisi 30 % suoritettavan alkoholijuomaveron perusveron määrästä. Näiden yritysten toimintaedellytykset pysyisivät pitkälti ennallaan. 2,1–3,3 miljoonaa litraa tuottavien panimoiden vero kasvaisi hyvin maltillisesti, keskimäärin 2 senttiä tuotettua litraa kohden. 3,5–4 miljoonaa litraa tuottavien panimoiden verotus taas kevenisi noin sentin litraa kohden.

4–15 miljoonaa litraa tuottavien yritysten kasvuedellytykset paranisivat merkittävästi 10 miljoonan litran tuotannon ylittämiseen liittyvän verokynnyksen poistuessa. Erityisesti muutos hyödyttäisi portaan ylärajalla toimivia panimoja, jotka ovat lähellä 10 miljoonan tuotantorajaa. Tuotantoa olisi mahdollista kasvattaa aina 15 miljoonaan litraan saakka ilman saatujen pienpanimoalennusten menettämistä. Määritelmän ylärajan nosto keventäisi-kin 10 miljoonaa litraa ylittävien panimoiden keskimääräistä veroa jopa 0,30 euroa litraa kohden. 10 miljoonaa litraa tuottavan panimon saama verotuki olisi uudessa mallissa 3 miljoonaa euroa, kun se nykymallissa olisi 2,8 miljoonaa euroa. Niiden saama verotuki siis kasvaisi, vaikkakaan ne eivät saa lisätukea 10–15 miljoonaa litraa tuottaessaan.

Staattisesti arvioiden alennuksen ollessa 20 % ei kyseiseen portaaseen kuuluvan panimon verotuki sen nykyisellä tuotantomäärällä muuttuisi merkittävästi kumulatiivisuuden poistuessa johtuen siitä, että alennusprosentti olisi ylimmällä portaalla 20 % nykyisen 10 % sijaan. Kuitenkin esimerkiksi 10 miljoonaa litraa tuottavan panimon keskimääräinen alennus kasvaisi hieman (0,02 euroa) tuotettua litraa kohden.

Muutosehdotus 2: kolme porrasta

Oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveroa alennetaan:

- 1) 50 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 500 000 litraa;
- 2) 30 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 500 000 mutta enintään 4 000 000 litraa;
- 3) 20 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 4 000 000 mutta enintään 10 000 000 litraa.

Lisäksi pienpanimoksi määriteltäisiin panimo, jonka vuosituotanto olisi korkeintaan 15 miljoonaa litraa.

Staattisesti arvioiden muutoksen vaikutus vuotuisen verotuen kokonaismäärään olisi vähäinen, ja pienpanimoiden verotuki kasvaisi noin 90 000 eurolla (noin 2 % kasvu). Verotuen kokonaismäärä kasvaisi siis kolmen portaan mallissa maltillisemmin kuin neljän portaan mallissa. Toimijoiden tuottaman oluen määrän kasvaessa kasvaisi myös verotuen määrä. Esimerkiksi tilanteessa, jossa kunkin toimijan tuottaman oluen määrä kasvaisi 10 %, kasvaisi verotuen määrä noin 5 %, mikä tarkoittaisi noin 270 000 euron lisätukea verrattuna tuen määrään nykymallissa vastaavasti kasvaneilla litramäärillä.

Muutosehdotuksessa 2 pienpanimoilla olisi kolme eriytettyä, ei-kumulatiivista, alennusporrasta. Nykymalliin verrattuna mahdollisten alennusprosenttien määrä pienenisi yhdellä ja luokka 3–5,5 miljoonaa tuottaville panimoille poistettaisiin. Muutosehdotuksen 2 mukaisessa mallissa verokynnys olisi korkea panimon kasvaessa yli 500 000 litran, jolloin vero kasvaisi 0,30 euroa litraa kohden. Vastaava 4 miljoonan tuotantorajan ylitykseen liittyvä kynnyksen olisi 0,15 euroa litraa kohden. Verrattuna muutosehdotukseen 1 olisi kolmen por-

taan mallissa verokynnyksiä vain kaksi kolmen sijaan, mitä voidaan pitää yksinkertaisena ja siinä mielessä kannustavampana, että panimo kohtaisi kynnykseen liittyvän valintatilanteen harvemmin.

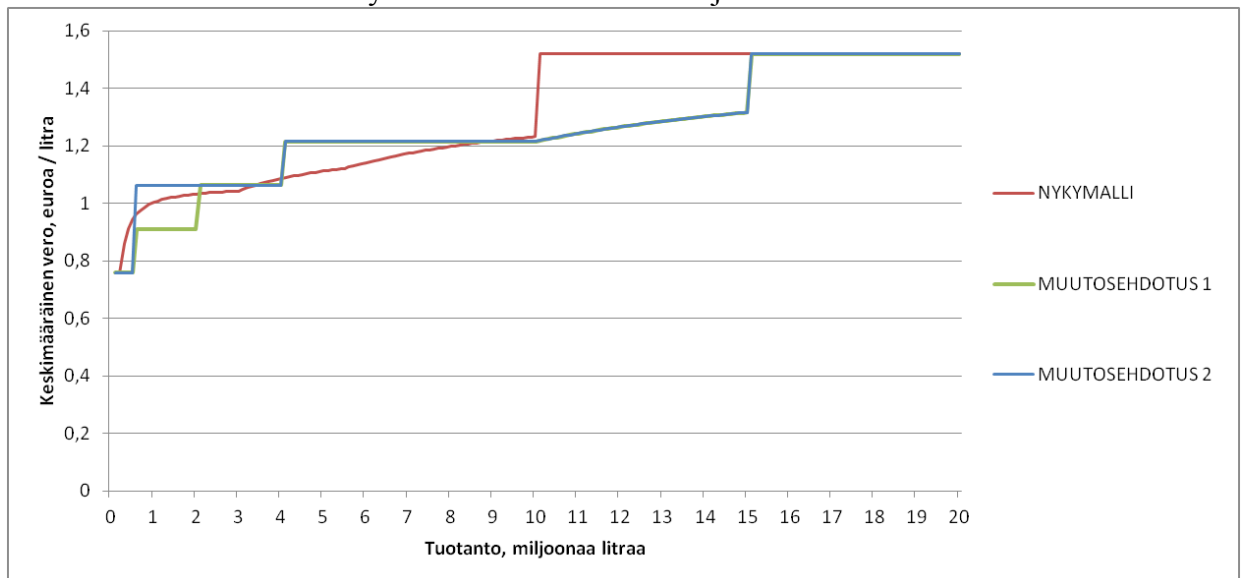
Muutos hyödyttäisi ja kannustaisi erityisesti pienimpiä pienpanimoita, joiden alennus säilyisi 50 prosentissa nykyisen 200 000 litran sijaan aina 500 000 litraan saakka. Enemmistö, eli 27 kappaletta, tällä hetkellä toimivista pienpanimoista on näitä suurimpaan alennukseen oikeutettuja pienpanimoita, joiden taloudelliset toimintaedellytykset paranisivat uudistuksen ansiosta. Verotuki näillä pienimillä pienpanimoille kasvaisi noin 180 000 eurolla ja tuen kasvu kohdistuisi tällä hetkellä 200 000–500 000 litraa tuottaviin panimoihin, mutta tätä pienempien panimoiden kasvaessa myös niihin. Verrattuna tämän hetkiseen tilanteeseen esimerkiksi 400 000 litraa tuottavan pienpanimon maksama vero pienenesi 15 senttiä litraa kohden.

Yli 500 000 litraa, mutta enintään 4 miljoonaa litraa olutta tuottavien yritysten veronalennus olisi 30 % alkoholijuomaveron määrästä. Näiden yritysten toimintaedellytykset pysyisivät suurin piirtein ennallaan. Alennusportaan alkupäässä olevien vero kasvaisi keskimäärin 4 senttiä tuotettua olutlitraa kohden, mutta yli 3,5 miljoonan litran tuotannolla keskimääräinen vero pienenesi nykytilaan verrattuna hieman, noin sentin litralta.

4–15 miljoonaa litraa tuottavien yritysten kasvuedellytykset paranisivat merkittävästi 10 miljoonan litran tuotannon ylittämiseen liittyvän verokynnyksen poistuessa. Erityisesti muutos hyödyttäisi portaan ylärajalla toimivia panimoja, jotka ovat lähellä 10 miljoonan tuotantorajaa. Tuotantoa olisi mahdollista kasvattaa aina 15 miljoonaa litraan saakka ilman saatujen pienpanimoalennusten menettämistä. Ylärajan nosto keventäisikin 10 miljoonaa litraa ylittävien panimoiden keskimääräistä veroa jopa 0,30 euroa litraa kohden. 10 miljoonaa litraa tuottavan panimon saama verotuki olisi uudessa mallissa 3 miljoonaa euroa, kun se nykymallissa olisi 2,8 miljoonaa euroa. Niiden saama verotuki siis kasvaisi, vaikkakaan ne eivät saa lisätukea 10–15 miljoonaa litraa tuottaessaan.

Staattisesti arvioiden alennuksen ollessa 20 % ei kyseiseen portaaseen kuuluvan panimon verotuki sen nykyisellä tuotantomäärällä muuttuisi merkittävästi kumulatiivisuuden poistuessa johtuen siitä, että alennusprosentti olisi ylimmällä portaalla 20 % nykyisen 10 % sijaan. Kuitenkin esimerkiksi 10 miljoonaa litraa tuottavan panimon keskimääräinen alennus kasvaisi hieman (0,02 euroa) tuotettua litraa kohden.

Oheisessa kuvassa on esitetty ero muutosehdotuksen 1 ja 2 välillä.

Muutosehdotus 1 ja 2: yläportaahan alennusprosentin tarkastelua

Edellä tarkastelluissa ehdotuksissa ylimpään portaaseen kuuluvan panimon veroa alennetaan 20 % verrattuna alkoholiveron määrään ilman pienpanimoalennusta. Kyseisellä alennusprosentilla ja nykyisillä tuotantomäärillä verotuki suurimmalle pienpanimolle pysyisi kutakuinkin ennallaan. Ylimpään portaaseen kuuluvan yrityksen tuottaman oluen määrän kasvamista, jopa merkittävässä määrin, voidaan kuitenkin pitää todennäköisenä. Esimerkiksi jo 10 miljoonan litran tuotannolla panimon tuki kasvaisi nykymalliin verrattuna noin 230 000 euroa. Litraa kohden alennus olisi 0,02 euroa litralta. Tuotannon ylittäessä 10 miljoonaa litraa kasvaisivat kuitenkin sekä annettu tuki että keskimääräinen alennus suhteessa tuotettuihin litroihin nykytilaan verrattuna.

Ylimmän portaahan alennusprosentin pienentämistä 20 %:sta esimerkiksi 15 %:iin tulisi harkita. Tällöin staattisesti tarkastellen suuren pienpanimon tuki pienenesi noin 680 000 eurola, ja sen maksama vero kasvaisi noin 0,08 eurolla litraa kohden, kun tuotetun oluen vahvuudeksi oletetaan 4,7 %. Uudistuksen ansiosta vero tuotettua litraa kohden kuitenkin pienenesi nykytilaan verrattuna heti panimon ylittäessä 10 miljoonan litran tuotantorajan, kuten jo aiemmin kuvattiin. Toisaalta, 4 miljoonan litran tuotantorajan ylittämiseen liittyvä verokynnys jyrkentyisi ja olisi 0,23 euroa tuotettua litraa kohden aiemman 0,15 euron sijaan. Muutos heikentäisi nykymalliin verrattuna niiden panimoiden asemaa, jotka mahdollisesti kasvaisivat tulevaisuudessa yli 4 miljoonan litran tuotantomääriin, mutta olisivat kuitenkin kaukana 10 miljoonan litran ylittämisestä.

Tällä hetkellä yläportaalla olevan panimon tuen määrää voi tarkastella nykymallissa, 10 miljoonan litran tuotantomäärällä, verrattuna muutosehdotuksiin. 20 % alennuksella yläportaalla olevan panimon saama verotuki verrattuna maksimitukeen nykymallissa kasvaa panimon tuottaessa yli 9,7 miljoonaa litraa. 15 % alennuksella yläportaalla olevan panimon saama verotuki verrattuna maksimitukeen nykymallissa kasvaa panimon tuottaessa yli 12,6 miljoonaa litraa.

Säännösluonnokset

Voimassa oleva säännös

Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta

9 §

Jos verovelvollinen esittää luotettavan selvityksen siitä, että olut on tuotettu oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomassa yrityksessä, jonka kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 10 000 000 litraa, oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveroa alennetaan:

- 1) 50 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 200 000 litraa;
- 2) 30 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 200 000 mutta enintään 3 000 000 litraa;
- 3) 20 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 3 000 000 mutta enintään 5 500 000 litraa;
- 4) 10 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 5 500 000 mutta enintään 10 000 000 litraa.

Oluen pakkaamista vähittäismyyntipäällyksiin ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja tuotantomääriä.

Jos kaksi 1 momentissa tarkoitettua yritystä tai useampi tällainen yritys harjoittaa keskenään tuotannollista tai toiminnallista yhteistyötä, sen ei katsota merkitsevän, että yritysten välillä on oikeudellinen tai taloudellinen riippuvuussuhde. Tuotannolliseksi ja toiminnalliseksi yhteistyöksi katsotaan oluen valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta sekä oluen pakkaaminen, markkinointi ja jakelu. Tätä momenttia sovellettaessa edellytyksenä kuitenkin on, että yritysten kalenterivuoden aikana tuottaman oluen yhteismäärä on enintään 10 000 000 litraa.

Muutosehdotus 1

9 §

Jos verovelvollinen esittää luotettavan selvityksen siitä, että olut on tuotettu oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomassa yrityksessä, jonka kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 15 000 000 litraa, oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveroa alennetaan:

- 1) 50 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 500 000 litraa;
- 2) 40 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 500 000 mutta enintään 2 000 000 litraa;
- 3) 30 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 2 000 000 mutta enintään 4 000 000 litraa;
- 4) 20 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 4 000 000 mutta enintään 10 000 000 litraa.

Oluen pakkaamista vähittäismyyntipäällyksiin ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja tuotantomääriä.

Jos kaksi 1 momentissa tarkoitettua yritystä tai useampi tällainen yritys harjoittaa keskenään tuotannollista tai toiminnallista yhteistyötä, sen ei katsota merkitsevän, että yritysten välillä on oikeudellinen tai taloudellinen riippuvuussuhde. Tuotannolliseksi ja toiminnalliseksi yhteistyöksi katsotaan oluen valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta sekä oluen pakkaaminen, markkinointi ja jakelu. Tätä momenttia sovellettaessa edellytyksenä kuitenkin on, että yritysten kalenterivuoden aikana tuottaman oluen yhteismäärä on enintään 15 000 000 litraa.

Muutosehdotus 2

9 §

Jos verovelvollinen esittää luotettavan selvityksen siitä, että olut on tuotettu oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomassa yrityksessä, jonka kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 15 000 000 litraa, oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveroa alennetaan:

- 1) 50 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 500 000 litraa;
- 2) 30 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 500 000 mutta enintään 4 000 000 litraa;
- 3) 20 prosentilla, jos yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 4 000 000 mutta enintään 10 000 000 litraa.

Oluen pakkaamista vähittäismyyntipäällyksiin ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja tuotantomääriä.

Jos kaksi 1 momentissa tarkoitettua yritystä tai useampi tällainen yritys harjoittaa keskenään tuotannollista tai toiminnallista yhteistyötä, sen ei katsota merkitsevän, että yritysten välillä on oikeudellinen tai taloudellinen riippuvuussuhde. Tuotannolliseksi ja toiminnalliseksi yhteistyöksi katsotaan oluen valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta sekä oluen pakkaaminen, markkinointi ja jakelu. Tätä momenttia sovellettaes-

sa edellytyksenä kuitenkin on, että yritysten kalenterivuoden aikana tuottaman oluen yhteismäärä on enintään *15 000 000* litraa.